

ASPECTE DE VEGETAȚIE DIN ÎMPREJURIMILE STAȚIUNII BALNEARE VAȚA (JUD. HUNEDOARA)

MARGARETA CSÜRÖS

În depresiunea Bradului, străbătută de Crișul Alb, se situează o modestă stațiune balneară, cu ape termale, Vața.

Depresiunea este înconjurată de dealuri, cu altitudini ce variază între 400—600 m.

Din punct de vedere geologic se caracterizează prin roci eruptive: diabaze, piroclastite, andezite, porfire, iar din punct de vedere geomorfologic prin dealuri piemontane, prin depozite fluvio-lacustre, văi în general cu terase și lunci nediferențiate. Acest relief colinar este intens fragmentat printr-o rețea hidrografică convergentă, are o climă de adăpost, favorabilă plantelor termofile. Temperatura medie anuală este de cca 8°C, iar precipitațiile medii anuale de 700 mm. Se disting următoarele tipuri de sol: soluri aluvionare recente, sol brun de pădure tipic și podzolit, soluri montane cu eroziune neapreciabilă pe majoritatea suprafeței, pericol de eroziune foarte puternică prin folosirea nerațională a terenului, soluri montane frecvent afectate de eroziune de suprafață și fenomene torențiale, datorită despăduririlor și pășunatului nerațional.

Din punct de vedere economic această regiune se pretează pentru zootehnie și pomicultură.

Vegetația din împrejurimile stațiunii balneare Vața este reprezentată prin păduri de fag în amestec cu carpen și stejar și alte esențe de foioase, prin pașți stepizate de *Agrostieto-Festucetum sulcatae*, *andropogonete* și în unele porțiuni restrânse prin vegetație higrofilă din lunci și din jurul izvoarelor.

Pădurile (*Carpino-Fagetum* Paucă 1941) din împrejurimile stațiunii au fost în mare parte defrișate. Astăzi ele se află în stadiu de regenerare, în care carpenul se dezvoltă mai repede și mai viguros.

Pe un versant vestic, spre vârful dealului cu altitudine de cca 500 m, carpenul atinge AD : 4, pe când stejarul și fagul abia +. Regenerarea este 100%. Pe o pantă de 20°, cu expoziție sudică, copacii ating înălțimea de 4—5 m, carpenul are de asemenea AD ridicat (3), stejarul este prezent cu AD : 1, iar fagul cu +. În schimb, în partea inferioară a pantei, aproape de albia râului, unde umiditatea atmosferică este mai ridicată, se întâlnesc exemplare mai viguroase de fag și de carpen. În stratul ierbos predomină: *Salvia glutinosa*, *Hypericum hirsutum*, *Brachypodium silvaticum*, *Trifolium medium*, *Viola silvestris*, *Helleborus purpurascens*, *Asplenium trichomanes*.

Pe un versant cu expoziție nord-vestică, de asemenea în apropierea cursului Crișului Alb, apare *Fagus silvatica* cu exemplare frumoase, cu acoperire mai mare, însoțit de *Corylus avellana*, multă *Hedera helix* și cu un strat ierbos mai bogat, cu numeroase mezofite: *Viola silvestris*, *Euphorbia amygdaloides*, *Galium vernum*, *Trifolium medium*, *Hepatica nobilis*, *Glechoma hederacea*, etc., cu mușchi, ca: *Rhytidiadelphus triquetrus*, *Hylocomium proliferum*, *Dicranum scoparium*, *Pleurozium schreberi*, *Hypnum cupressiforme* și cu lichenii: *Xanthoria parietina*, *Evernia prunastri* și alții.

În valea unui afluent al Crișului Alb, Valea Căzănești, cu direcția est-vest, versantul nordic, cu înclinația de 15°, este acoperit cu carpino-făget. În compoziția acestei păduri, dintre esențe lemnoase găsim alături

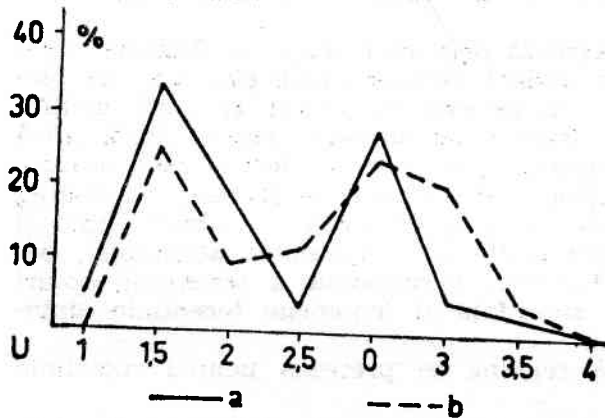

Fig. 1. Graficul indicelui de umiditate („U”) a asociației *Agrostieto-Festucetum sulcatae* a) de la Vața și b) din alte localități

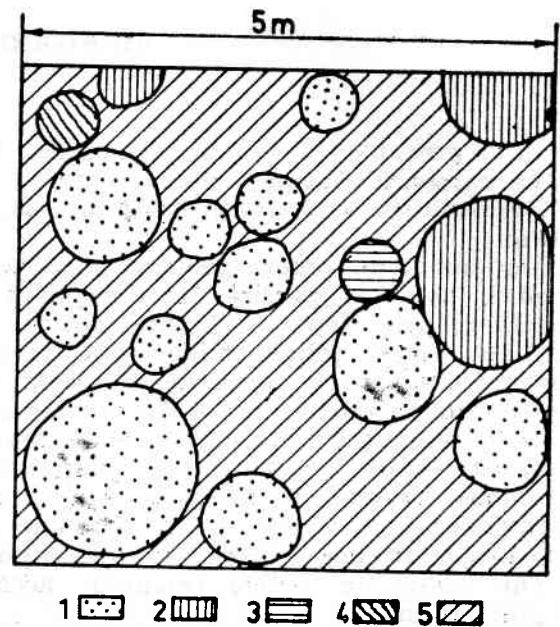

Fig. 2. Proiecție orizontală într-o fitocenoză de *Agrostieto-Festucetum sulcatae* împrestriată cu tufe de 1. *Prunus spinosa*, 2. *Juniperus communis*, 3. *Crataegus monogyna*, 4. *Rosa canina* 5. Pajiștea de *Agrostieto-Festucetum sulcatae*.

de carpen și fag, *Quercus robur*, *Acer campestre*, *Viburnum lantana*, *Crataegus monogyna*, *Corylus avellana*, *Prunus spinosa*, *Juniperus communis*, *Cornus sanguinea*, *Rubus caesius*, iar dintre plantele ierboase: *Campanula trachelium*, *Pulmonaria officinalis*, *Primula officinalis*, *Oxalis acetosella*, *Asarum europaeum*, *Pimpinella saxifraga*, *Brachypodium silvaticum*, *Fragaria vesca*, *Viola silvestris*, *Salvia glutinosa*, *Hepatica nobilis*, *Potentilla erecta*.

Sub limita inferioară a acestei păduri există o plantație de *Picea abies*, care se dezvoltă bine.

Tufărișurile formează în unele locuri bordurile pădurii, în alte locuri împrestriază pajiștile secundare, care s-au dezvoltat în urma defrișării pădurilor. Relictele de pădure, ca: *Brachypodium silvaticum*, *Helleborus purpurascens*, *Trifolium medium* și altele trădeză acest fenomen.

Compoziția acestor tufărișuri este reprezentată prin fitocenoză care s-a dezvoltat pe un versant cu expoziție vestică, cu înclinație de 15° , cu o acoperire de 100% și în care se găsesc următoarele specii: *Prunus spinosa* AD : 3—4, *Juniperus communis* 2, *Tilia platyphyllos* +, *Frangula alnus* +, *Crataegus monogyna* +, *Cornus mas* +, *C. sanguinea* +, *Rosa canina* +, *Rubus caesius* +, *Corylus avellana* +, *Carpinus betulus* +, *Quercus robur* +, *Ligustrum vulgare* +.

Crișul Alb și pîraiele afluate sînt însoțite de un briu arborescent compus din: *Alnus glutinosa*, *Salix alba* și *S. fragilis*.

Vegetația ierboasă higro-mezofilă cu specii de pădure, care s-a dezvoltat în lunca Crișului Alb, este compusă din: *Equisetum silvaticum*, *Dryopteris filix-mas*, *Phegopteris dryopteris*, *Ph. polypodioides*, *Athyrium filix-femina* (înalte de 1 m), *Polypodium vulgare*, *Tussilago farfara*, *Oxalis acetosella*, *Lysimachia nummularia*, *Campanula persicifolia*, *Scrophularia nodosa*, *Hieracium transsilvanicum*, *Digitalis grandiflora*, *Calamintha officinalis*, *Galium schultesii*, *Sedum maximum*, *Asarum europaeum*, *Cicerbita muralis*, *Saponaria officinalis* și altele.

Spre vest de Vața, pe o pantă cu expoziție estică, cu înclinație de 15°, în jurul unui izvor și de-a-lungul pîriiașului izvorit din acest loc, se dezvoltă o vegetație higrofilă compusă din: *Cyperus fuscus* AD:4, *Juncus articulatus* 1, *Lysimachia nummularia* +, *Echinochloa crus-galli* +, *Bidens tripartita* +, *Odontites serotina* +, *Trifolium fragiferum* +, *Epilobium parviflorum* +, *Potentilla reptans* +, *Mentha pulegium* +, *Ranunculus repens* +, *Juncus glaucus* +, *Prunella vulgaris* +, *Polygonum lapathifolium* +, *Trifolium repens* +, *Veronica beccabunga* +.

Pajiștile stepizate, degradate, folosite ca pășuni, ocupă suprafețe întinse în jurul stațiunii Vața.

Fitocenozele aparținînd de *Agrostieto-Festucetum sulcatae* (*F. rupicola*) s-au dezvoltat pe pantele cu expoziție vestică, cu înclinație de 20—45°, în unele porțiuni pe pantă erodată, avînd o acoperire de 50—90%. Suprafața releveurilor fitocenologice a fost de 10 × 10 m.

Făcînd o comparație pe baza indicelui de umiditate („U“) între asociația descrisă de aici, cu cele cunoscute și studiate din alte stațiuni [1], reiese, că fitocenozele acestei asociații din jurul stațiunii Vața sînt mai xerofile (fig. 1). Acest fapt se reflectă și prin prezența mai multor specii xerofile, existente în aceste fitocenoze, ca: *Eryngium campestre*, *Trifolium arvense*, *Bothriochloa ischaemum*, *Poa compressa*, *Tunica prolifera*, *Veronica orchidea* și altele.

S-a observat pe o pantă cu expoziție estică un facies cu *Genista tinctoria*.

Aceste pajiști în unele locuri sînt împetrișate cu tufe de *Prunus spinosa*, *Crataegus monogyna*, *Rosa canina*, *Juniperus communis*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus mas* (fig. 2).

Pe platouri, deasupra limitei pajiștilor precedente și pe unele pante cu expoziție sudică, cu înclinație de 30—35° și cu acoperire de 80% s-au dezvoltat pajiștile de *Bothriochloa ischaemum*. Pe o suprafață de 5 × 5 m s-au notat următoarele: *Bothriochloa ischaemum* AD:4, *Bromus tectorum* +, *Lotus corniculatus* +, *Medicago falcata* +, *Trifolium arvense* +, *Ononis hircina* +, *Thymus glabrescens* 1, *Crepis rhoeadifolia* +, *Sedum sexangulare* +, *Carduus acanthoides* +, *Hieracium hoppeanum* +, *Fragaria collina* +, *Achillea collina* +, *Cirsium lanceolatum* +, *Pulicaria vulgaris* +, *Hypericum perforatum* +, *Potentilla argentea* +, *Galium verum* +.

Arborii și arbuștii din parcul stațiunii. Climatul relativ blând al regiunii favorizează dezvoltarea viguroasă a următoarelor specii: *Pinus nigra*, *Tilia argentea*, *Catalpa bignonioides*, *Platanus orientalis*, *Aesculus hippocastanum*, care vegetează alături de cele autochtone: *Picea abies*, *Pinus silvestris*, *Abies alba*, *Acer pseudoplatanus*, *A. campestre*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Alnus glutinosa*, *Juniperus communis*. În afară de acestea sînt prezente: *Populus pyramidalis*, *Robinia pseudacacia*, *Symphoricarpus racemosus*, *Tamarix gallica*, *Philadelphus coronaria*, *Laburnum anagyroides*.

BIBLIOGRAFIE

1. Csűrös-Káptalan, M., „Contrib. Bot., Cluj“ 1971; 2. Paucă, A., *Studii fitosociologice în Munții Codru și Muma*. București, 1941; 3. Pop, I., Hodișan, I., „Contrib. Bot., Cluj“ 1964; 4. Pop, I., „Contrib. Bot., Cluj“ 1971.

VEGETATIONSASPEKTE AUS DER UMGEBUNG DES KURORTES VAȚA (KREIS HUNEDOARA)

(Zusammenfassung)

Die Vegetation von Umgebung des Kurortes Vața (Kreis Hunedoara im Brad-Becken) ist durch Wälder aus *Carpino-Fagetum* Paucă 1941 Assoziation, auf sonnige Hänge durch steppisierte Rasen der *Agrostiето-Festucetum sulcatae*, und durch Andropogoneten, in einigen kleineren Räumen in Auen und um Quellen durch higrophyle Vegetation repräsentiert.